

Biodiversitet

– Inspiration fra landbrugs arbejde med forbedring af biodiversiteten

Oplæg på medlemsmøde for Dansk akvakultur
9. september 2020,
Naturchef Heidi Buur Holbeck

SEGES

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

FN'S 17 VERDENSMÅL FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

HVAD ADSKILLER NATUR & BIODIVERSITET?

3

Natur er et begreb uden præcis definition

Biodiversitet er mangfoldigheden af levende organismer

Biodiversitet omfatter variationen inden for og mellem arterne, samt mangfoldigheden af økosystemer (Fra FN's biodiversitetskonvention).

Danmark har tiltrådt en FN konvention om at standse tilbagegangen i biodiversitet inden 2020.

Trane

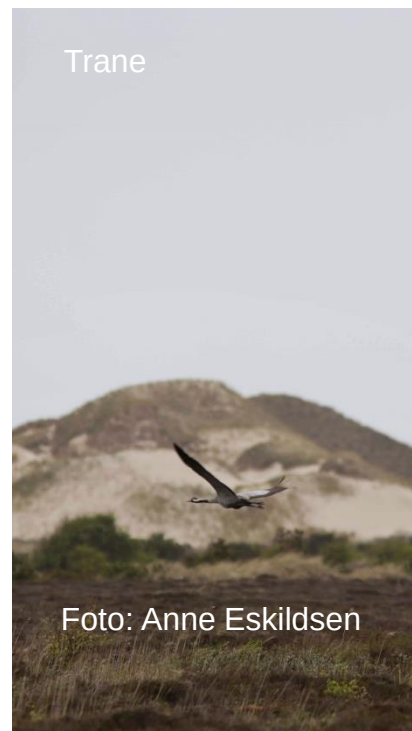
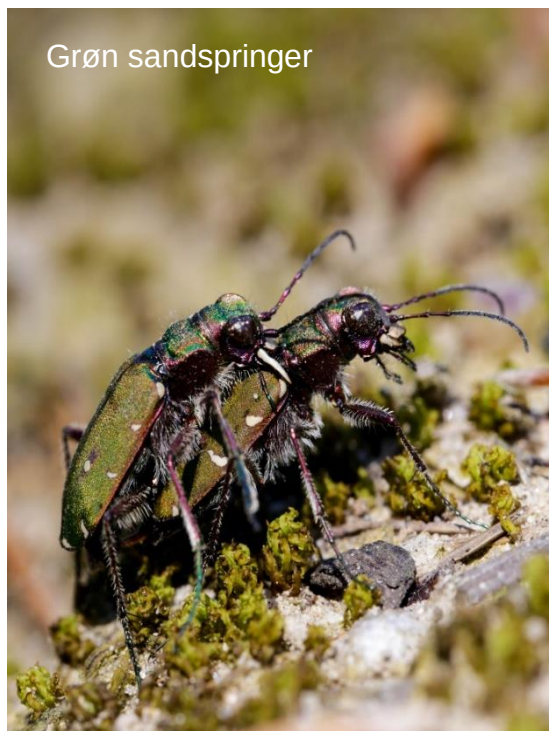

Foto: Anne Eskildsen

Guldblomme

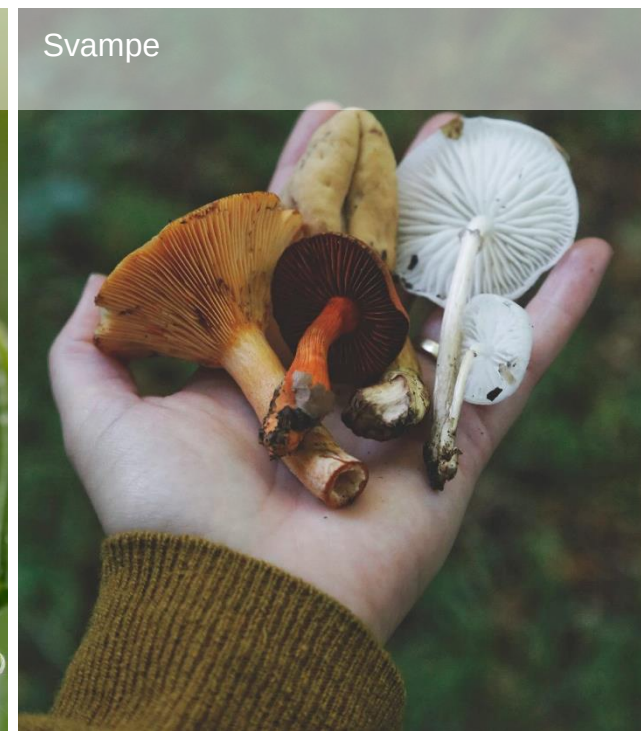
Grøn sandspringer

Isblåfugl

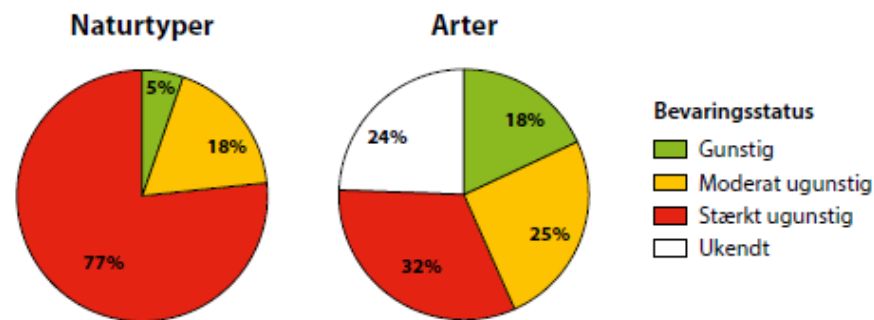

Svampe

Status for biodiversiteten i Danmark?

Figur 1.3. Den procentvise fordeling af bevaringsstatus for de vurderede 60 naturtyper og 84 arter omfattet af habitatdirektivet.

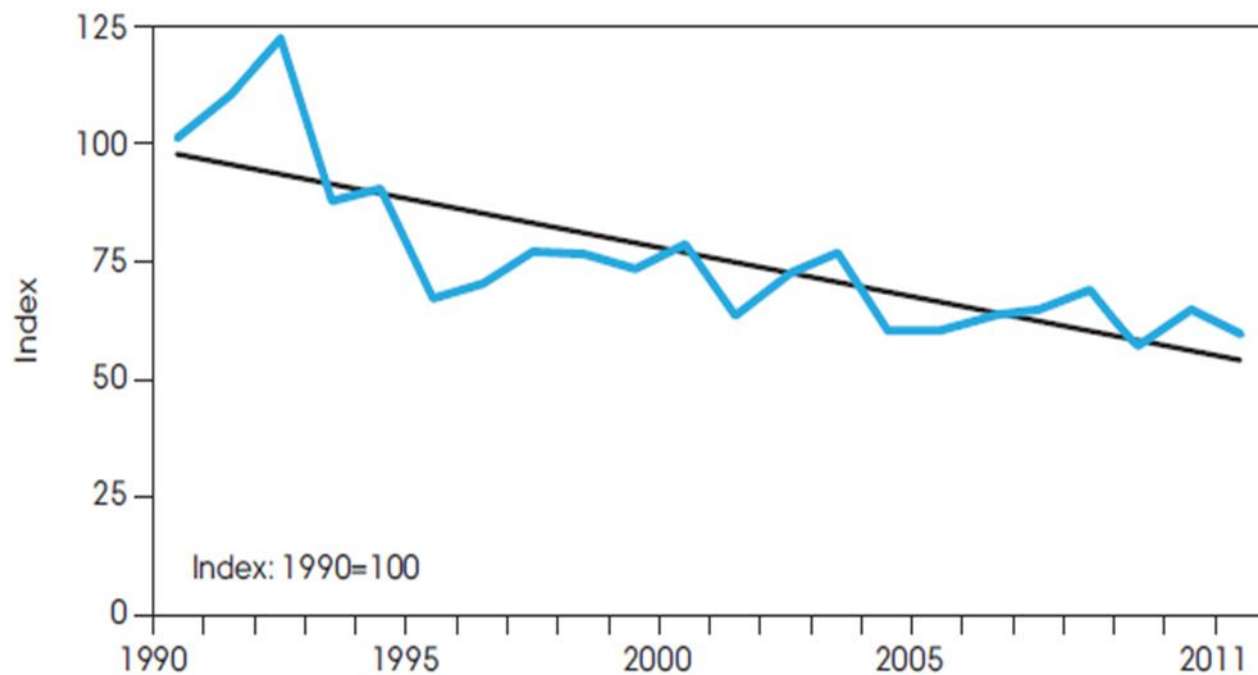
Biodiversiteten i Danmark har ikke fået det bedre i de seneste seks år: Ugunstig bevaringsstatus for:

- 95 % af naturtyperne (90 % i 2014)
- 57 % af arterne (39 % i 2014)

SEGES

Europæiske Græslands-sommerfugle: 50% tilbagegang!

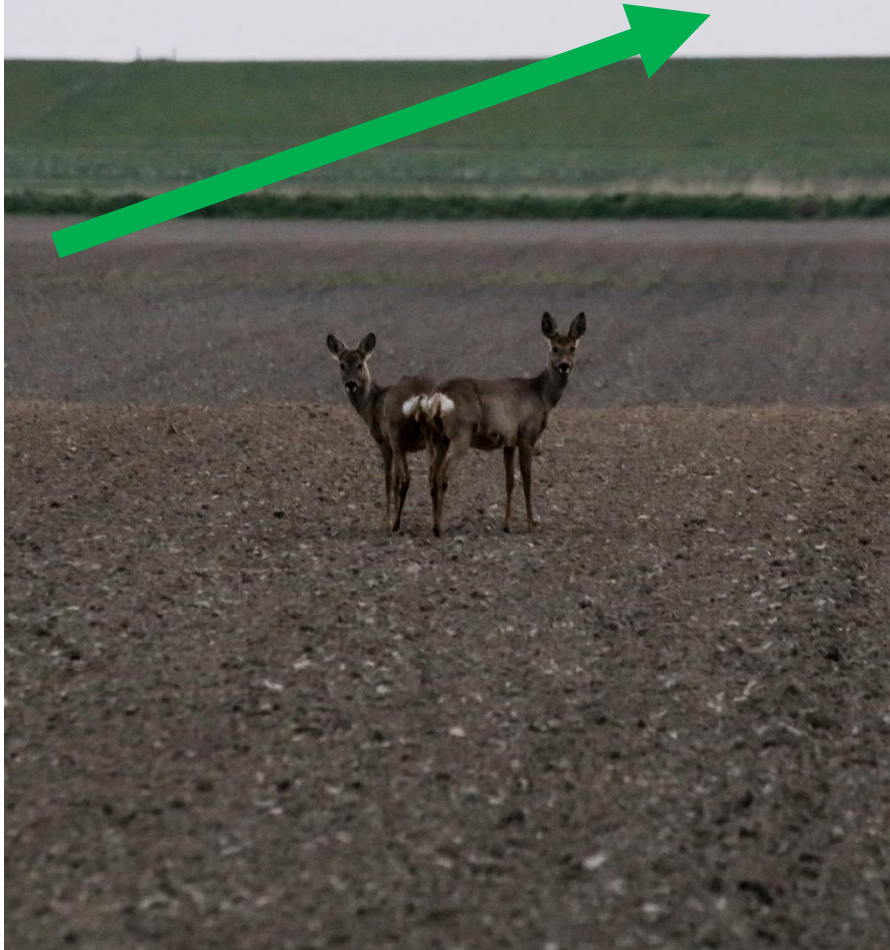
Men også tilbagegang for arter der var almindelige for få årtier siden

- Tilbagegang i viber på 55 % på Europæisk plan i perioden 1983 - 2013
- Undersøgelse i DK viser tilbagegang på 75 pct. siden 1976

Overordnet tendens: det almindelige bliver mere almindeligt og det sjældne bliver mere sjældent

Generalister vinder frem

Specialister går tilbage

BRAND- MANDENS LOV

Brandmandens lov er en guide til, hvordan man bør prioritere sin indsats for biodiversiteten på sin bedrift.

Når man skal passe på naturen, skal man tænke som en brandmand, der er kaldt ud til et brændende hus: Red det mest uerstattelige først.

1) BEVAR

Bevar naturområder med en lang kontinuitet (lang tid udenfor dyrkning) og en høj biodiversitet.

Eksempler: Bevar enge, overdrev, moser, heder, gamle træer, skove og hegn, og forvalt dem bedst muligt, fx med græsning.

2) BESKYT

Beskyt eksisterende natur mod negative påvirkninger.

Eksempler: Undgå afdrift af gødning og pesticider til naturområder, fx med en udyrket buffer. Undgå dræning.

3) GENOPRET

Genopret beskadiget natur.

Eksempler: Genopret en naturlig hydrologi, f.eks. ved genslyngning af vandløb og lukning af dræn. Genindfør græssende dyr på naturarealerne.

4) NYETABLÉR

Nyebablér natur.

Eksempler: Omlæg urentabel dyrkningsjord til permanent natur, gerne arealer, der allerede ligger tæt på eksisterende natur.

Landmanden har en vigtig rolle i naturforvaltningen

Naturarealer

#1: Forvaltning af værdifulde naturarealer. Græsning kan fastholde eller øge biodiversitet

Småbiotoper

#2: Beskytte og forbedre småbiotoper så de bliver til gode levesteder for insekter, blomster, fugle etc

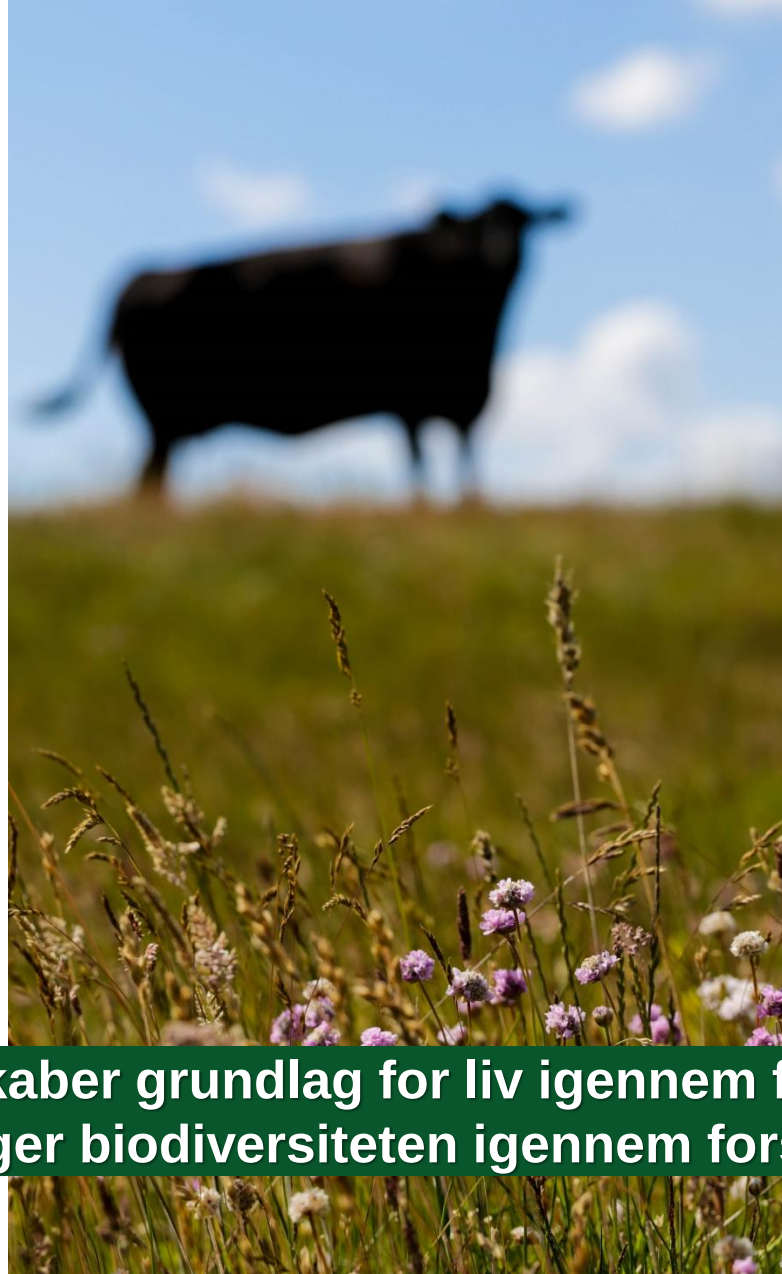
Produktionsarealer

#3: Udtagning af lavbundslande eller andre urentable arealer til permanent natur

Græsning er et af de vigtigste virkemidler til at sikre en rigere natur

- Græsning skaber grundlag for liv igennem flere blomster
- Græsning øger biodiversiteten igennem forstyrrelser

Indikatorer for biodiversitet: Hvor godt bidrager vores indsats?

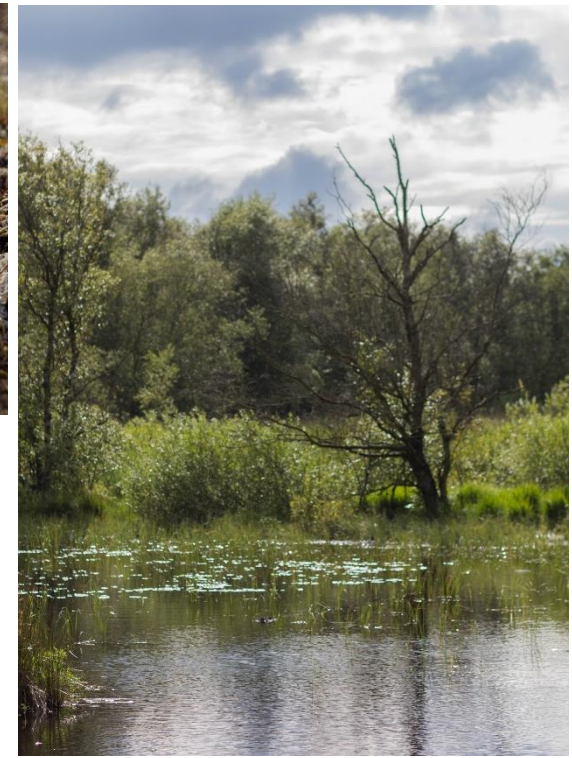

Foto: Anne Eskildsen, Michael Strarup Nielsen, Andrea Oddershede

A photograph of a large, gnarled tree with green leaves, standing in a grassy field. The tree is the central focus, with its branches spreading out. In the background, there are other trees and a clear blue sky. The text is overlaid on the bottom left of the image.

**Den gode nyhed:
Den primære indsats for biodiversitet skal ske på de eksisterende
naturarealer**

**Nemt (billigt) tiltag med stor effekt:
udtagning af dårlig dyrkningsjord til permanent natur**

Små ukorrekte hjørner med ringe udbytte og store omkostninger

1 **Bevar og pas på småblotoperne** i agerlandet – markveje, diger, markskel, læhegn, remiser, grøftekanter og vejrabatter kan være gode levesteder for bierne

2 **Udtag arealer permanent til natur** i forlængelse af eksisterende naturarealer, fx ukurante hjørner af marken. Gerne soleksponeret og på tør og sandet jord

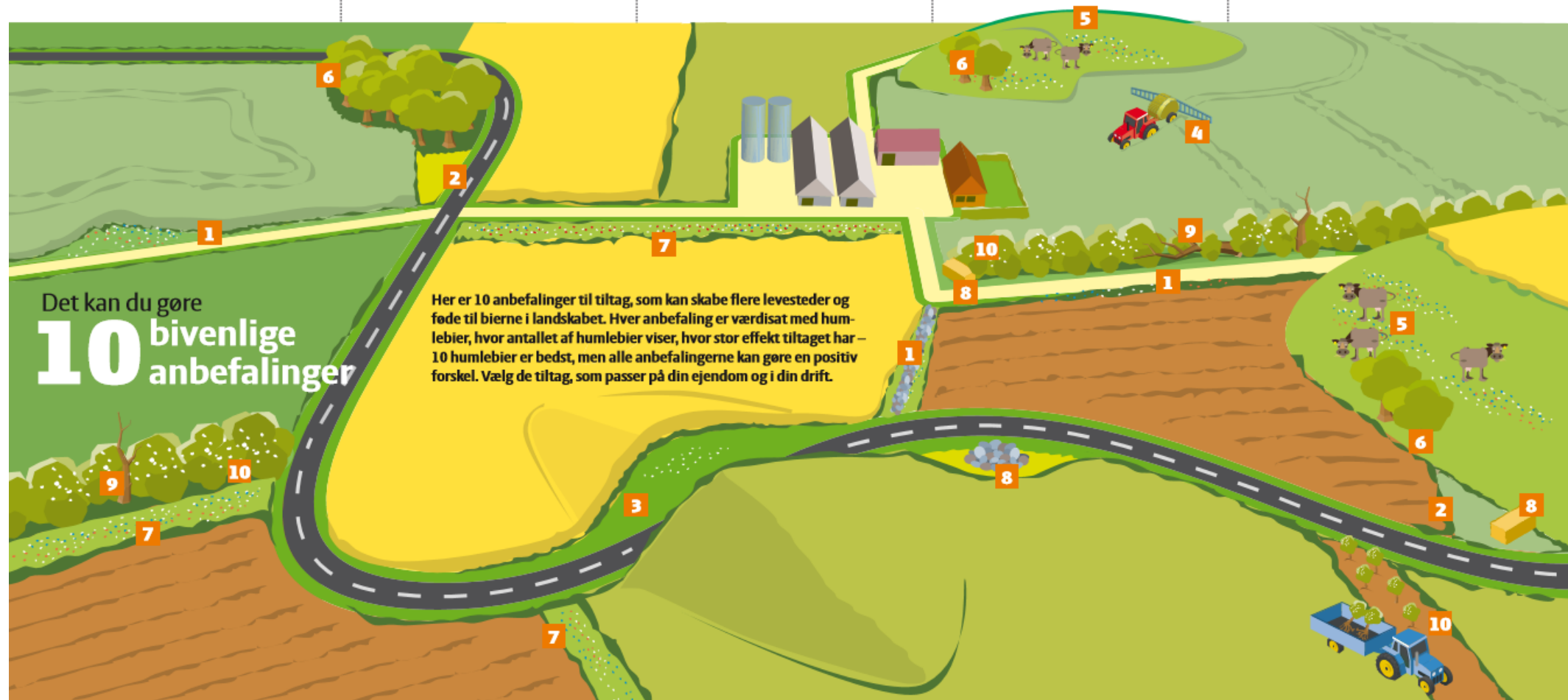
3 **Slå ikke vejrabatter, grøfter, markskel og brak- eller græsarealer** når blomsterne blomstrer. Vær dog opmærksom på slåningsfrier i landbrugsordninger

4 **Sorg for, at der ikke sker spild og afdrift** til naturområder og småbiotoper, når du gødske og sprøjter – fx ved at holde afstand

5 **Pas på og plej eksisterende naturarealer** såsom overdrev, enge og heder med ekstensiv græsning eller høslæt, så der er blomster igennem hele sæsonen

Det kan du gøre **10** bivenlige anbefalinger

Her er 10 anbefalinger til tiltag, som kan skabe flere levesteder og føde til bierne i landskabet. Hver anbefaling er værdisat med humlebier, hvor antallet af humlebier viser, hvor stor effekt tiltaget har – 10 humlebier er bedst, men alle anbefalingerne kan gøre en positiv forskel. Vælg de tiltag, som passer på din ejendom og i din drift.

6 **Bevar de gamle træer** i læhegn, markskel og andre steder på din ejendom

7 **Lav blomsterstriber** eller blomsterbrak på din omdriftsjord – lad dem gerne ligge flere år og omlæg etapevis, så du undgår at pløje hele striben op på én gang

8 **Etabler naturlige "blhoteller"** – udlæg fx bunker med grene eller sten eller læg en halmballe til henfald i læhegnet

9 **Efterlad dødt ved** og lad fx grene og kvas ligge i læhegn eller andre småbiotoper efter beskæring

10 **Plant** hjemmehørende hvidblomstrede buske og træer i læhegn og remiser

Naturtjek på landbrugsbedrifter

sø med naturlig vegetation

stående døde træer

- 1:1 rådgivning på bedriften
- Synliggøre hvor bedriftens vigtigste natur er
- Beskriver hvor og hvordan man passe bedst på den natur der er, og hvordan naturen kan udvikle sig
- Naturscorekort – der giver en prioritering af indsatsen
- Efteruddannelse af DLBR natur-rådgivere (så de kan lave NaturTjek)

Hvad kan vi forvente af fremtiden?

- I øjeblikket er EU og pengeverdenen ved at se på krav i forbindelse med klimamål.
- Disse krav forventes at blive godkendt i EU i 2020, gældende fra 1. Januar 2022.
- Det betyder, at pengeinstitutterne (banker og realkreditinstitutter) skal dokumenterer i hvilket omfang deres låntagere lever op til kravene. Og dermed bliver det også en del af kreditvurderingerne.
- Når kravene vedr. klima er på plads forventes det, at der kommer krav vedr. biodiversitet. Vi forventer at krav om biodiversitet og andre bæredygtigsmål bliver gældende fra den 1.1. 2023.

Tak for opmærksomheden – spørgsmål?

